

~
**A santina
das Madres**

drogeteniturri

TOKIKOM

Ermua eta Mallabiko aldizkaria 174. alea 2009ko abendua

Ia-ia beatifikatutako ermuarra (eta V)

‘A santifa das Madres (Amen Santatxoa)’ ezizenez ezaguna zen Santiago de Compostelan Mª Josefa de Aedo y González moja, 1766an Ermuan jaio eta Compostelan ‘Santa iritzian’ hildakoa.

Bide guztiek ez daramate Erromara, ez. Gureak, 4 kapitulu-tan barrena, Done Jakue Bide, errege-bide edo bidezidorretan zehar emakume honen hilobiraino ekarri gaitu. Beraren gaineko lehen aipamena Ignacio Urretaren ahotik izan nuen, berari buruz zerbait irakurria zuela-eta Estanislao Labayruk 1895-1903 bitartean argitaratutako ‘Historia General de Bizcaya’n, 825-834 orrialdeetan.

Gerora, Marcelino Onandiak ere 1973an argitaratutako ‘Ermua II, Monografías de hombres ilustres de la villa hasta el s. XX’ liburuan aipatzen du, baina biek ere beraien lanak egiteko oinarritzat hartutakoa beste liburu bat da, Marcos Parcerok 1842an Compostelan berrargitaratutakoa, zeinak honakoa jasozten zuen azalean: ‘La monja de las Madres sor Mª Josefa del Rosario, a quien siendo de velo blanco (lega) se dignó Mª Santísima poner el negro en el coro de su

convento de la ciudad de Santiago el día 23 de septiembre de 1801; y pasados después de cerca de cuatro años, murió en opinión de Santa en 1805’.

Gertakari harrigarriak

Hurrengoa hemendik eta handik bildutako datuen laburpena da:

. 1766ko azaroaren 3an jaio da Ermuan Mª Josefa de Aedo y González neskatoka; gurasoak Manuel de Aedo y Hermoso eta Francisca González de la Matanza dira, jatorriz Villaverde de Truciosoak eta amaren aita Sopuertakoa. Jaiotzean, aita hil berri du; Ermuan biziko da 14 urtera arte.

. 1780 urtearen azken aldean Francisca Gonzálezek alaba hartu eta A Coruñaara joatea erabakiko du.

. 1788ko urriaren 31n Mesedetako Abitu Santua hartuko du sor Mª Josefa del Rosario izenarekin. Bere bizitza guztiz da eredugarria, munduarekiko bere aldentze-ahalegina ukazina eta

bere umiltasun eta obediencia ospea komentuko hormetatik haratago zabalduko da. Jendeak miretsi egiten du eta “A Santiña” (Santatxoa) deitzen diote. Gure Jauna hartzen duen bakoitzean ez du beste jatekorik probatzen eta 40 eguneko baraua egitera iritsiko da, Kristok basamortuan egin zuena eredutzat hartuta.

. 1801eko irailaren 23an Ama Birjinak Mesedetako Amei dagokien belo beltza ezarriko dio, lega izatetik ateraz. Gertakari hori aparteko beste batzuen ar-

tean lehenengoa da; ondorengoak aipatzen dituzte bere biografoek: sekula latinik ikasi gabe berben esanahia ulertzeko gai zela eta salmoak, ikasi gabe eta brebiariorik barik, hutsik egin gabe entonatzan zituela.

. 1805eko uztailaren 5ean, osteguna, bere moja kideak agurtu -une hartan gaixotasun berezirik izan ez arren- eta lau egun beranduago, uztailaren 9an, hilko da.

Haren ospea Galizia, Asturias eta Gaztelako herri eta hirietara zabalduko da eta Elizak, berari buruzko guztiak zehatz-mehatz aztertu

ondoren, txosten bat prestatuko du beatifikazioa bultzatzeko.

Gorpua usteldu gabe

Idatzizko informazioa eduki arren, horrenbeste urteren buruan ermuar honen arrastorik topatzea zaila izango zelakoan nengoen. Santiago de Compostelako komentuen artean bazen Mesedetako bat, eta telefonoz deitu nuen. Harrituta utzi ninduten komunitateko mojek -jakina, ezagutzerik izan ez bazuten ere-, hemen bildutako hainbat gauza kontatzen zituztelako oraindik ere.

Denbora honetan sor Mª Luisa Tato Gil izan da nire informazio-iturri; argazkiak eta sor Mª Josefaren biografia bidaltzeaz gain, Santia-

gora bisitan joateko gogotxo piztu zidan. Gainera, bere bitartekaritzari esker ditugu hemen ermuar berezi honen hilobiaren argazkiak. Gogoan ditut Mª Luisaren hitzak: “Gauza hauek ez dute zentzurik gizalegez, baina badute naturaz gairik zerbait; sinestean edo ez sinestean dago gakoa”.

Lau eguneko zubi hura izan zen bertaratzeko aitzakiarik onena. Goizean goiz iritsi eta arratsaldeko lauetarako geratu ginen, komentuan bisitak hartzen dituzten ordua. Agudo ohitu ginen, tornuari bira eraginez, hormaren alde batetik bestera gauzak pasatzearen sistema hartara. Une zehatz baten “Hor doa sor Mª Josefa!” esan zigun Sor Mª Luisak, eta tornuari bira egitean itzelezko koadro batekin

egin genuen topo: Ama Birjinak moja bati belo beltza ezartzen zion irudia.

Gero nire kamara izan zen komentuen barrualdera bakar-bakarrik bidaiatu zuena, eta klaustroaren eta sor Mª Josefaren hilobiaren irudiak grabatuta ekarri zituen.

Beraien eskuakin egindako gantxilozko zapitxo bat oparitu ziguten. Ikusgarria! Eta azken detaile bat ere izan zuten, klausurako komunitate baten oso arrunta ez dena: mintzalekuko atea zabaldu zizkiguten, burdinen bitarteetatik elkar ikus genezan. Ahaztezina 17 emakume haien ikuspegia: goitik eta beheara zuri garbi-garbiz jantzita, etenik barik galdezten, erantzuten, irribarre egiten eta abesten, zeren

abestiak ere trukatu ginen, bakoitzak bere herrikoak gogoan.

Mª Josefa de Aedo y Gonzálezen gorpua usteldu gabe mantendu zen urteetan; hil eta 100 urte beranduago, uholde baten ostean bere hilobia lekuz aldatu behar izan zutenean ahosabaia oraindik fresko, desegin barik zuela ikusi zuten. Gaur egun bere gorpuzkiak estaltzen dituen hilarriaren azpian kutxa baten dago sartuta, komentuko kanposantuan. Ez da beraren gauza pertsonalik geratzen, ez eta Erroman bere beatifikazioaren alde egiteko bildutako dokumentazio preziatua ere.

Informazio hori guztia ‘Mendizabalen Desamortizazioa’ delakoaren garaian, 1836-1855 urteen artean desagertu zen, komentu guztiak saldu eta bertako dokumentuak espoliatu zituztenean. Compostelako Mesedetako hau zehazki militarren kuarteltzat erabili zen, harik eta erlijio-ordenak berreskuratu zuen arte. Santiagora bazoazte, Mazarelos Arkuaren pare-parean aurkituko duzue eta beldur gabe jo andre hauen atea (4:00 eta 6:30en artean, hori bai!). Ermutik, beraien Santiña jaio zen herritik etortzeak bereziki hunkitzen dituzte.

Eta... bidaia-lagun estimatu hori, gure ibilbidearen amaierara ailegatu gara, ia ia Finisterreko lurretaraino. Har dezagun atsedean bada, merezi dugu-eta!

Estibalitz González

Mesedetako klausura komentuen klaustroa Compostelan.

DO Mouth

san pelayo
clínica dental hortz klinika

San Pelayo 5, 1º
Ermua (Bizkaia)

Olatz García Arregui

943 17 04 04

Infreñu Taberna

Kardenal Orbe plaza
943 174584
www.infretaberna.com

OUTUMURO KAFETEGIA

- Kafe bereziak
- Aukera handia **TE** eta **INFUSIOETAN**
- Tarta bereziak

• Asteleheneetik ostiralera 9etan zabaltzen dugu

mari asun

LORADENDA

Diputación, 9 - ERMUA - Tel. 943 174379